

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Erubescant & conturbentur uæhementer omnes inimici mei, conuertantur
& erubescant ualde uelociter.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Exauduit dñs deprecationē meā, dñs orationē meam suscepit.

Generaliter dixerat: Exauditam uocem fletus sui, nūc in specie definit, quā
uocatus fuerit. Et obserua, q̄ & hic nomē domini iterat tribus uicibus, domi
nus exauduit, dñs exauduit, dñs suscepit, ad significandum affectum fiducia
& confirmandam spem, contra aduersarios quibus insultat.

Hic uero deprecatio in hebræo dictio quæ proprie significat misericordiz,
sed gratia imploratiōe, ut respondeat uerbo superiori: Misere mei dñe, & se/
quenabus, ubi diximus implorari gratiam & uirtutem, Oratio uero in depre/
candō malo, ut respondeat illi: Domine ne in furore &c, Nisi quis dixerit affe/
ctus erigendi & firmandi causa hæc ingeminari.

Sunt aut hæc uerba spei exercentis & exhortantis conscientiam, ac iam præ/
uolentis, sicut præcedentiã fuisse uerba spei patientis, & laborantis ac pene
succumbentis: In quibus uidemus nō doceri, sed geri, ea quæ psal. v. docta sūt/
nūc in uersu illo: Lætabunt omnes qui sperant in te.

Ipsa enim uerba satis arguunt animi eius habitum & affectum, q̄ uidelicet
magno nisu ob oculos sibi ponit diuinam misericordiam, quam opponat pec/
cati, mortis, & inferni turbulentis figuris. Cum enim in spe & spiritu eum lo/
qui certum sit, necdum coram deo, præsentē uisione positum, certum simul est

spe saluum factum, spe dei gratiam consecutum, spe se consolati, hæc uniuersa
sonare quo abigat malorum illorum molestissimam turbā. Atq; hoc est quod
repetitionibus tot sibi inculcat dei clementiam, uelut magnis & fortibus icti/
bus aduersaria persequens, & potentibus sermonibus suam infirmitatem ad
spem exhortans. Ita enim (hoc magistro) agendum est, tristitia aut peccato
uexante conscientiam, non stertendum, non cedendum: Nec hoc expectan/
dum, donec sua sponte recedat tribulatio, aut donec res ipsa cōsolationis præ/
senter appareat: hæc omnia perditionis sunt negotia, sed fortiter contendē/
dum, ingeminandū, & omni studio nitendum, quo bonam opinionē, de deo
erga nos stabiliamus, sicut psalmo, xxxi. fecit: Tu aut domine susceptor meus

es, gloria mea, & exaltans caput meū. Et psal. xxxix. tibi similem tribulationem
questus, de deo sibi firmat optimam opinionem dicēs: Quoniã ira in indigna
tionē eius, & uita in uoluntate eius. Hoc est, deus noster non uult mortem &
infernam, sed uitam & salutem. Sicut & psal. xxxi. Tu es refugium meū a tri/
bulationē, quæ circūde dit me. Deniq; in omnibus psalmis, ubi hæc, uel similis
passio deploratur, mox subiūgitur formatio spei & bonæ cogitationis de deo.

Iuxta illud Sapientiz, i. Sentite de domino in bonitate. Nisi enim hæc cogitatio
& fiducia conscientia surgat, uincet tribulatio, & non erit qui eripiat. Multo
autem labore formatur, non tamen nisi per uerbū dei & Ihesum Christum. Sic
& hic, cum utiq; nesciret suū fletum esse exauditum, tamen plena cogitatione
sibi hanc opinionem concipit & firmat, repetens & contendens, ita ut & ad
uersarios quoq; inuadat, certus q̄ sicut de deo præsumitur, ita & habet. Qua
is spes, talis res, uere enim & hic opinionibus homo regitur, sed opinionibus
dei (id est, de deo) siue bonis, siue malis.

spem nobis
dei miseri
cordia firm
memus.

Spes difficile
formatur.

Sicut de deo
presumitur,
ita & habet
tur, hō opinio
nibus regitur

Erubescant & conturbentur uehementer omnes inimici mei, con
uertantur & erubescant ualde uelociter.

N Possit hic

Possent hic uersus de persecutoribus forte intelligi, quia inimicos suos non
 nat, sed ut præcedentibus cohæreant hæc nouissima, intelligamus non alios
 micos eius, quæ ipsos poele auen, operarios iniquitatis. Diximus enim in
 psalmo simul in eos ferri spiritum prophetici, ubi tribulatio ista deficiat
 perpetuum sit (sicut dixi) cum his impijs bellum & exercitium, qui hæc
 humilitatē, & gratiæ dei commendationem, non modo non audiunt, sed
 persequuntur: sicut dicit psal. cvij. Et persecutus est hominem in opem, & meo
 dicum, & compunctum corde mortificare. Et. lxxij. Super dolorem iustitiam
 meorum addiderunt. Horū est (sicut amiconū lob) priorum hominum tribu-
 tiones a deo iuste inflictas iactare, & pro deo cōtra illos stare, deumq; eis
 alienum esse factum pronuntiare. Ipsi interim securissimi de deo quasi iudic-
 um dei, ipsi effugere possint.

Quando ergo his impijs omnia narrant, sicut fabula surdo, nec possunt
 telligere, præ sensu carnis suæ inflati, ea quæ spiritus sunt, optat propheta com-
 pendium, & subitam iniquitatis eorū subuersionem, quæ est, si & ipsi hoc ge-
 nere tentationis apprehendant, sentiant iram dei, mortis & inferni turbatio-
 nem, sicut & Hier. xvij. orat: Confundant illi, & non cōfundar ego, pauca
 illi, & non pauca ego, Et ibidem: Non sis mihi tu formidini, spes mea tu in
 die afflictionis. Et psal. ix. Conuertant peccatores in infernū, omnes gentes,
 quæ obliuiscunt deum, Et constitue domine legislatorem super eos, ut scia-
 gentes, quoniam homines sunt, (id est, uani & mendaces). Lex enim irā ope-
 ratur, Ro. iij. Quia reuelat peccatum, quo confundit conscientia, quæ con-
 sa perturbatur ab ira & morte, quam lege indicante, uidet se meruisse. Hic em
 excessus subito & uehementer conuertit, confundit, perturbatq; superbos, re-
 digens eos in nihilum, cogitq; posito iustitiæ supercilio, misericordiā dei quæ-
 rere, nisi enim & ipsi hoc affectu quoq; experientia propria probati fuerint, fru-
 stra legunt, audiunt, faciunt omnia. Vexatio enim (ut Ilatas, xxvij. dicit) sola
 dat intellectum auditui, id est, uerbum dei fit intelligibile insensatis, si bene ue-
 xati fuerint passionibus. *Crux Christi, unica est eruditio uerborum dei, Theo-
 ologia sincerissima.*

Potest autem uehementer & ualde uelociter intelligi bifariam, ut, uel refe-
 rantur ad tempus, uel, ad tentationis genus. Temporis significatio hæc est, ut
 non diu differantur, sed cito uexentur, quo citius ab iniquitate conuersi, mis-
 ricordiam litiant: sed tentationis genus est, ut non leui aliqua tribulentur pas-
 sione, sed huius summæ & maximæ turbine, cuius uis & natura est, esse ue-
 hementissimam, ideo uehementissime humiliat, & ad gratiam erudit. Quan-
 do quidem operarios iniquitatis, adeo reddit obstinatos ac præfractos, sua tum
 sapientia, tum iustitia, ut si leuioribus aliquando pulsantur tentationibus, sine
 timore gloriantur, & ipsi in tribulationibus, quasi ueri & sinceri martyres,
 adeo pertinaciter æmulantur lupi isti rapaces, uestimenta ouium. Ita quibus
 percutiuntur, ut emendentur, his ipsi induratur, & in sua impietate confirmā-
 tur. Verum ante faciem huius frigoris non sustinent, si peccatorum cōfusione
 & furore dei conturbentur. Hæc enim est turbatio quæ subuertit securos im-
 pios, in qua nō perseuerat, nisi sincera corda, timore dei & spe recte instituta.
 Quare ut impossibilis est hæc iræ dei sustentatio, ita incredulus & insensatis ue-
 hementer necessaria, & sola potens ac sufficiens eos humiliare. Tali Paulus de
 celo tactus est, cū esset plenus securissimo impetu zelidei, mox luce circum-
 fusus ac tremens, dixit: Domine, quid uis me facere, Act. ix. Hic illud agitur
 Hieremie

*Crux Christi
 eruditio nos-
 tra.*

Hebraei. xxiij. Nunquid uerba mea sunt sicut ignis, & sicut malleus con-
terens petram. Et psal. xx. Pones eos ut clibanum ignis, in tempore uultus tui,
et aperietis in ira tua. Iste enim clibanus & deuorabit eos ignis. Nō hæc diceret, nisi
confidentias, a solo uultu & respectu diuini iudicij.

Comparat autem hoc uersu, aut potius alijs uerbis exponit furorem & iram
domini. Argui enim in furore, aliud non est, q̄ erubescere, confundi & ream
inueniri corā externo iudicio dei, coram hoc iudicio, sicut dicit psal. cxlij. Non
hæc hominis non rea conscientia, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis
uicinus. Quid est non iustificari, nisi reum inueniri, & confundi. Et iterum:
Ego dixi in excessu meo, omnis homo mendax. Ideo optat illis insensatis, ut
hæc conuertantur, & confundantur, qui in seipsis securi adhuc gloriantur. In-
ueniatur (inquit) manus tua omnibus inimicis tuis, dextera tua inueniat om-
nes qui te oderunt. Et rursum: Imple facies eorum ignominia, & quærent no-
men tuum domine. Hoc enim differunt (ut sapius dixi) Impij, a pijs, q̄ utriq̄
sunt quidem mendaces, & non iustificantur coram deo, suntq̄ uanitas uani
tati. Sed pijs hæc tribulatio in sui noticiam conuertit, quæ cognita a iudicij fu-
rore ad misericordiam confugiunt, & salui fiunt. Sicut Prouerb. xij. Verte im-
pios & non erunt. Quod aliqui sic accipiunt, uerte, scilicet in sui cognitionē,
& humiliati iam impij esse desinent adepta gratia: At ubi uersi non fuerint, sui
noticiam non habent, ideo nec gratiam quaerunt, manentes in uanitate, men-
dacio, iniquitate sua.

Porro corripit in ira, aliud non est, q̄ conturbari (ut dicit) uehemēter, inten-
tari scilicet mortem, & infernum, & cum hæc ira in breui & subito exarserit, quid sit.
(ut psal. ij, dictum est) beati omnes qui confidunt in eo, Hoc enim impij non
faciunt: Nam & eodem psalmo hæc duo mala ostendit, ubi dicit: Tunc loque-
tur ad eos in ira sua (id est, arguet & reprehendet) & in furore suo conturbabit
eos (id est, corripiet). Et, i, Reg. ij. Dominū formidabunt aduersarij eius, & su-
per ipsos in caelis tonabit, Et multa similia in scripturis describitur, q̄ super
impios prædicatur, ut illi humiliati consoletur & exalcentur: Hi uero humi-
liati affligantur & deprimantur. Et sic uult omnes homines saluos fieri, & ne-
minem perire.

Est autem in hoc uersu hebraeis pulchra quædam allusio duorum uerborum,
conuertantur & erubescant, quam latinitas non retinuit, illic enim per metha-
thesin literarum יבשו יבשו Iasobu, Iasobu, dicitur. Repetit autē Iasobu, eru-
bescant, affectus uehementia, optans ut quæ ipse patitur, uertantur ad aduer-
sarios, quo & ipsi desinant superbire, & humiliatos persequi. Sicut psal. liij.
Auerte mala inimicis meis. Et Prouerb. xj. Iustus de angustia liberatus est, &
tradetur impius pro eo. Et psal. xxxj. Multa flagella impio, sperantem autem
in domino, misericordia circundabit. Quo modo oratur & psal. lxxviii. ut a se
cedat ira ad impios dicens: Vt que ego domine irascaris in finem, accendat ue-
stra ignis zelus tuus: Effunde iram tuam super gentes quæ te non nouerūt, (ut
noscant) & super regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt, ut & ipsa
discant se egere gloria tua, & inuocare nomē tuum. Ita & hoc psalmo orat, ne
furore domini corripatur, corripantur autē illi, qui non inuocant dominum,
N ij nec timent

Argui in furo
re dei quid sit

Differunt ima-
pij a pijs.

Corripit in ira
quid sit.

*Inimici piori
potissimū.* nec timent furorē eius. Dicitur enim; inimicos piorum esse eos, qui iniquitatis operarij uocantur; autores male securi cordis, & infidei & spei in deū, pro qua perpetuo cum illis negotium habent, non habent si & ipsi aliquando simili tribulatione cribrentur. Quod si quis per operam iniquitatis & inimicos uolet intelligere demones, qui in hac hora multo ter instant, & ad desperationē urgent, tum ob oculos ponunt opera bona si quis fecisset, non haberet quo desperaret, ut desperationē per praesumptionem, & praesumptionem per desperationē stabiliat, ac interim his iniquis formis animā occupent, nē uera pietate fidei & spei deum colat, propter misericordiam suam. Si quis in quā ita uelit intelligere, non resisto. Nā demones uere sunt callidissimi incitatores animarum ad inobedientiam sub specie obsequiā, quādo proprium est eis se transfigurare in angelum lucis, tum maxime, quā minime oportet, id est, in tribulatione. Ego autē credo contra hoīes, Prophetā loqui (ut dixi) uerā pietatis inimicos, quos pigeat, ipsum uel audisse, uel nosse, quod plurimos sua insipientia secum trahunt in foueam.

PSALMVS SEPTIMVS.

Ignorātia Dauid quā cecinit dño sup uerbis Aethiopsis filij Lemini.

A multis sudatum super hoc psalmo, quisnam scopus eius sit quem titulus indicet, & adhuc sub iudice lis est. Sequemur interim Burgen, qui mihi proprius ad rem uidei accedere, qui, non de Saule, sed de Semei ipsum intelligendū ita dicat. Quod ut capiamus uerba historix ex libro secundo Regū, ceteram. Ita enim scribit capite. xvj. cum Dauid fugeret a facie Absalom filij sui. Venit ergo rex Dauid usque ad Bahurim. Et ecce egrediebatur inde uir de cognatione domus Saul, nomine Semei, filius Gera, procedebat egrediens, & maledicebat, mittebatque lapides contra Dauid, & contra uniuersos seruos regis Dauid. Ita autē loquebatur Semei, cum malediceret regi: Egredere, egredere, uir sanguinū, & uir Belial, reddidit tibi dominus uniuersum regnum in manu Absalom filij tui, & ecce premunt te mala tua, quoniam uir sanguinum es. Cum autem seruus Dauid uellent illum occidere, dixit Dauid: dimittite eū, ut maledicat, dominus enim praecepit ei, ut malediceret Dauid. Et quis est qui audeat dicere, quare sic fecerit? Ecce filius meus, qui egressus est de utero meo, quare iam meā, quā magis hic filius Lemini, maledicet mihi.

Patet ergo filium Lemini uocari Semeiam, hunc maledicū, licet & ipse Saul filius Lemini dicatur. i. Reg. ix. Quia de eadem cognatione fuerunt, ut dictum est. Simul habemus uerba, super quibus hunc psalmum cecinit, nempe maledicta Semei, quibus ei falsa crimina impexit grauissimum & importunissimum calumniator. Non enim de Saule legimus talia uerba quae in Dauid euomisset, quare de insigni uerborum iniuria necesse est loquatur, quae hoc loco recitatur, & hoc textus ipse psalmi dabit.

*Candidus &
niger quomō
accipiendā.* Reliquum est, cur appellet eum magis Cusch, quod Aethiopem significat. Omnibus fere placet metaphoram esse, quae nigredo infamiam sustinet, magis, ut & poeta: Hic niger est, hunc, tu Romane, caueto. Sicut eōtra candidum dicimus, qui syncerus & integer est, & candor animi, qui sine litore sit, ut uulgo quoque proverbia sonant. Volunt ergo de industria nomen eius, a Dauid omittum,